

Prognose for planteproducenternes økonomiske resultater 2014-2015

April 2014

Fortroligt internt notat

I lyset af den politisk usikre og vanskelige situation i forholdet mellem Rusland og Vesten på baggrund af Ukraine-krisen og Ruslands importforbud af svinekød fra EU, har Videncentret for Landbrug og Landbrug & Fødevarer valgt kun at udarbejde prognoser til internt brug.

Vi appellerer til, at publikationer, priser og indkomstskøn ikke distribueres videre, da det i lyset af den højspændte politiske situation ikke er fremmende for landbruget og især svinekødseksporten at videredistribueres eller kommenteres på situationen i pressen.

Når der er sket en afklaring af den politiske og markeds-mæssige situation, vil Videncentret og L&F naturligvis igen udarbejde og offentliggøre prognoser.

Indhold

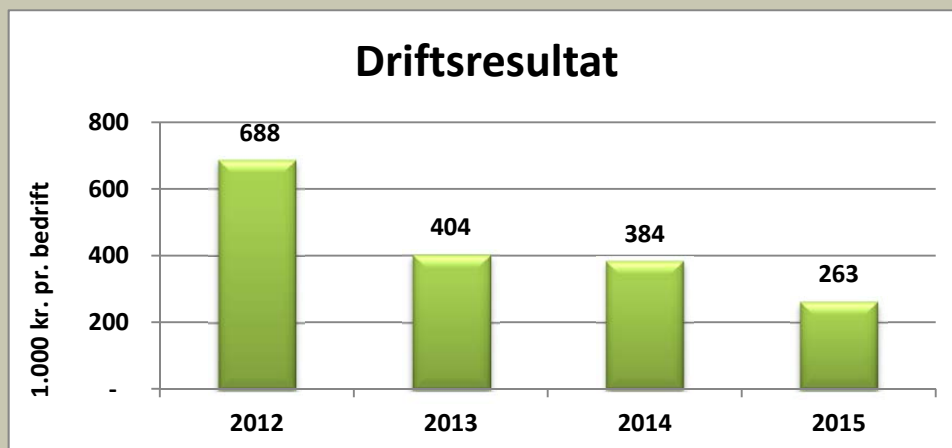
Sammendrag	2
Resultatopgørelse.....	3
Alle heltidsplanteavlsbedrifter	4
Planteavlsbedrifter inddelt efter størrelse	6
Den bedste tredjedel målt på driftsresultat	7
Likviditet, investeringer, gæld, finansiering og aktiver.....	7
Følsomhedsanalyse.....	8
Bilag 1: Prisforventninger og forudsætninger	9
Bilag 2: Datamateriale og definitioner.....	12

Sammendrag

Det ser ud til at den gennemsnitlige planteavlsbedrift opnåede et driftsresultat på 404.000 kr. i 2013. Der er tale om et fald i driftsresultatet på over 250.000 kr. pr. bedrift i forhold til 2012.

Prognosen for 2014 tyder på et mindre fald i forhold til 2013 og yderligere et fald frem mod 2015. Det skal dog fremhæves, at prognoserne for både 2014 og 2015 er forbundet med større usikkerhed end normalt, bl.a. i lyset af den politiske situation med uro i Ukraine.

Når man vurderer driftsresultatet, skal man være opmærksom på, at det skal dække ejerens egen arbejdsindsats samt forrentning af egenkapitalen. For gennemsnitsbedriften var resultatet i 2012 stort set tilstrækkeligt til at dække disse poster. Men i 2013 er der ikke fuld dækning, og i 2014 og 2015 ser det ud til, at der ikke blive fuld dækning af arbejdsindsatsen og ingen forrentning af den kapital, den enkelte landmand har bundet i bedriften.

Kontakt:

Landskonsulent Erik Maegaard, Videncentret for Landbrug, Planteproduktion

T+45 8740 5577, M +45 2033 5651 E erm@vfl.dk

Tidligere prognoser

I december 2013 blev der udgivet en prognose over planteproducenternes forventede økonomiske resultater for 2014 og 2015. Prognosen i december 2013 var baseret på ca. 1.050 årsrapporter, der ud fra oplysninger fra Danmarks Statistik er sammenvejet til at repræsentere alle heltids planteavlsbedrifter. Prognosen repræsenterer hermed 2.621 bedrifters økonomiske resultater.

De bedrifter, der indgår i nærværende prognose, er de samme bedrifter, som indgik i prognosen fra september 2013.

I prognosen fra december 2013 blev der forventet et driftsresultat i 2013 på 433.000 kr. pr. bedrift. I nærværende prognose skønnes driftsresultatet at blive lidt lavere, nemlig 404.000 kr. pr. gennemsnitsbedrift.

I driftsresultatet indgår indtægter, som ikke direkte følger priserne på planteprodukter. Derfor omhandler regnskaber og dermed også prognoserne ikke kun økonomien i planteproduktionen, men giver et estimat over den samlede indtjening på planteavlsbedriften.

Resultatopgørelse

Nærværende analyse indeholder en prognose over de forventede økonomiske resultater for planteproducenter. Analysen omfatter udelukkende heltidsplanteavlsbedrifter. I denne prognose indgår 1.047 årsrapporter for heltidsplanteavlsbedrifter. Disse er ud fra Danmarks Statistiks oplysninger om bedrifter i de forskellige størrelsesgrupper sammenvejet til 2.621 bedrifter

Ud fra indberettede årsrapporter for 2012 og de regnskaber for 2013, der allerede er afsluttet samt de forventede priser for 2014 og 2015, er der foretaget en fremskrivning af de forventede økonomiske resultater for årene 2014 og 2015.

Prognosen for 2014 og 2015 er behæftet med ekstraordinær stor usikkerhed. Usikkerheden skyldes især den meget usikre konjunktursituation, krisen i Ukraine mv. Prognoserne for både 2014 og 2015 bygger derfor på forsigtige forudsætninger, jf. bilag 1, og er udelukkende at betragte som retningsgivende.

Grundet lavere priser på korn ultimo 2013 i forhold til primo 2013, er der i denne prognose indregnet et betydeligt værditab på beholdninger. Værdiændringen har ikke betydning for likviditet før investeringer, men påvirker selvsagt resultatet.

Den væsentligste del af bruttoudbyttet (totalt 3.260.000 kr. pr. bedrift i 2013) kommer fra salgsindtægter, dvs. produktionsværdien af korn og andre salgsafgrøder (2.631.000 kr. pr. bedrift). I prognosen sammenholdes gennemsnitsbedriftens markudbytter med høstprognoserne fra Danmarks Statistik. Ud fra forholdet mellem udbytter på bedrifterne og høstprognosen beregnes det forventede udbytte i 2014 og 2015 som et gennemsnit over de seneste 10 år.

Alle heltidsplanteavlsbedrifter

I tabel 1 vises produktionsomfang og hovedresultaterne for alle planteavlsbedrifter. I bilag 2 er redegjort for datagrundlaget for de regnskaber, der i 2012 danner udgangspunkt for prognosen.

Den gennemsnitlige planteavlsbedrift, der indgår i nærværende analyse, omfattede i 2012 et dyrket areal på 185 ha - heraf var 71 ha forpagtet.

Tabel 1. Resultatopgørelse for alle planteavlsbedrifter – heltid

	2012	2013	2014	2015
<i>Produktion:</i>				
Solgte slagtesvin	166	169	173	176
Hektar	185	185	188	192
1.000 kr.				
Bruttoudbytte	3.505	3.260	3.253	3.226
heraf andet	598	629	627	644
mark	2.906	2.631	2.626	2.582
Stykomkostninger	-1.050	-1.087	-1.053	-1.058
heraf andet	-260	-266	-246	-233
mark	-790	-821	-807	-825
Dækningsbidrag	2.455	2.173	2.201	2.168
heraf andet	339	363	383	411
mark	2.116	1.810	1.818	1.757
Kontante kapacitetsomkostninger	-1.125	-1.164	-1.203	-1.242
Afskrivninger mm.	-359	-405	-414	-424
Resultat af primær drift	971	652	633	552
Afkoblet støtte	471	485	480	475
Finansieringsudgifter i alt	-754	-733	-730	-764
Driftsresultat	688	404	384	263
Heraf konjunktur *	95	-228	-27	-42
Likviditet før investeringer	689	773	576	440

* Konjunktur omfatter primært værdiændringer på beholdninger. Realiserede gevinster eller tab indgår i driftsresultatet for 2013. På denne baggrund skal der tages forbehold for effekten på driftsresultatet af eventuelle realiserede kurstab for årene 2014-2015.

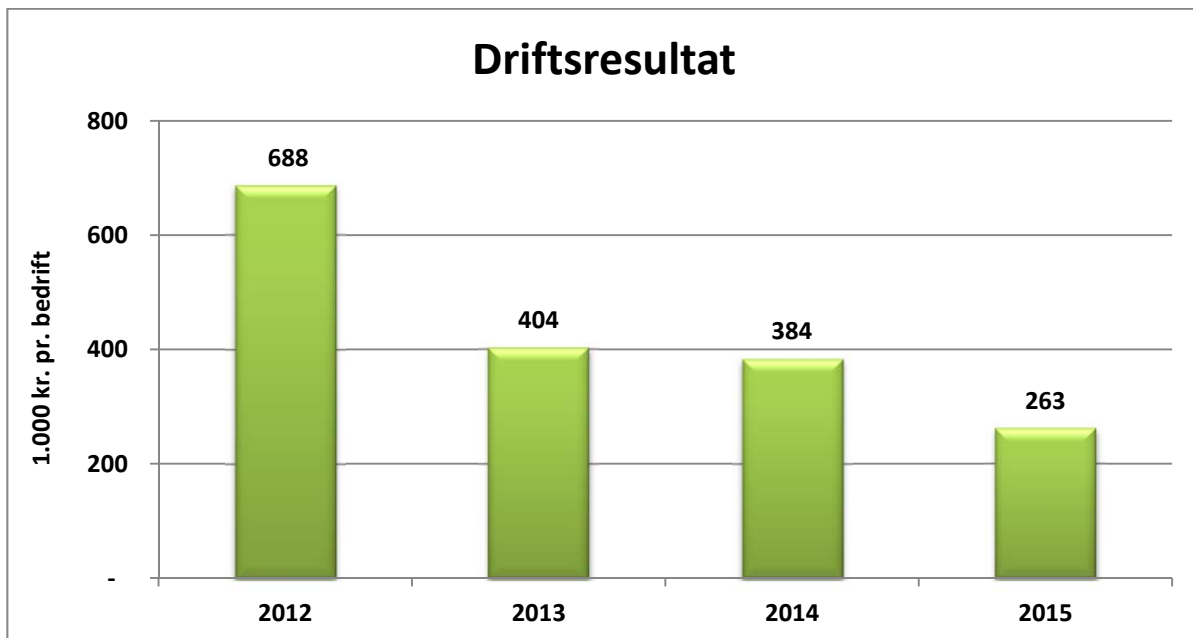
For 2013 indgår realiserede kurstab. Realiserede kursgevinster og kurstab opdeles i positioner i finansaktiver (typisk renteswaps) og gæld (typisk lån i fremmed valuta, f.eks. CHF). Hidtil har der i prognoserne været indregnet gevinst eller tab på gældssiden, beregnet ud fra indeværende års gevinst eller tab, mens der ikke har været indregnet gevinst eller tab på finansaktiver. Begrundet i den store usikkerhed i kursudviklingen i begge typer produkter er det ny praksis, at der ikke indregnes kursgevinst eller kurstab for driftsprognoserne for 2013, 2014 og 2015, hverken for finansaktiver eller lån.

For gennemsnitsbedriften blev der opnået et driftsresultat på 404.000 i 2013. Dette beløb skal dække både forrentning af egenkapitalen og aflønning af egen arbejdsindsats. For den gennemsnitlige bedrift er der en egenkapital på godt 12 mio. kr. Med en forventet rente på 2 %, bør egenkapitalen forrentes med omkring 240.000 kr. Til rest til ejer aflønning er der således under 200.000 kr. i 2013. Dette vil for de fleste planteavls-

bedrifter ikke være tilstrækkeligt til at give en rimelig arbejdsaf lønning vurderet ud fra normtimer på bedriften og de arbejdstimer, der købes. Hvis egenkapitalen skal forrentes i 2014, forventes ejer aflønning at være på under 150.000 kr. Dette er under det, der reelt bør være til aflønning. I 2015 forventes, at driftsresultatet ikke kan dække ejer aflønning, selvom der ikke beregnes et beløb til forretning af egenkapitalen.

For de gennemsnitlige heltidsplanteavlsbedrifter er der realiseret en positiv likviditet før investering på 773.000 kr. i 2013. Dette skal sammenholdes med, at afskrivningerne i gennemsnit er på godt 400.000 kr. om året. Der er et beskedent overskud til at investere mere end afskrivningerne, med mindre der kan optages yderligere lån. I prognoseperioden regnes med en gennemsnitlig investering på ca. 1 mio. kr. pr. år, der skal sammenholdes med afskrivninger på omkring 400.000 kr. pr. år. I investeringerne indgår, at den gennemsnitlige planteavlsbedrift udvides med 7 ha for hele perioden – heraf tilkøbes i gennemsnit 5 ha. Ud over investering i jord er der således regnet med et beløb, der kun er lidt større end afskrivningerne, til at vedligeholde og modernisere maskinparken.

Figur 1. Udvikling i driftsresultater – gennemsnit for alle planteavlsbedrifter

Planteavlsbedrifter inddelt efter størrelse

I tabel 2 ses driftsresultaterne for planteavlsbedrifterne inddelt efter arealtilliggende.

Tabel 2. Driftsresultat for planteavlsbedrifter afhængigt af arealtilliggenheden

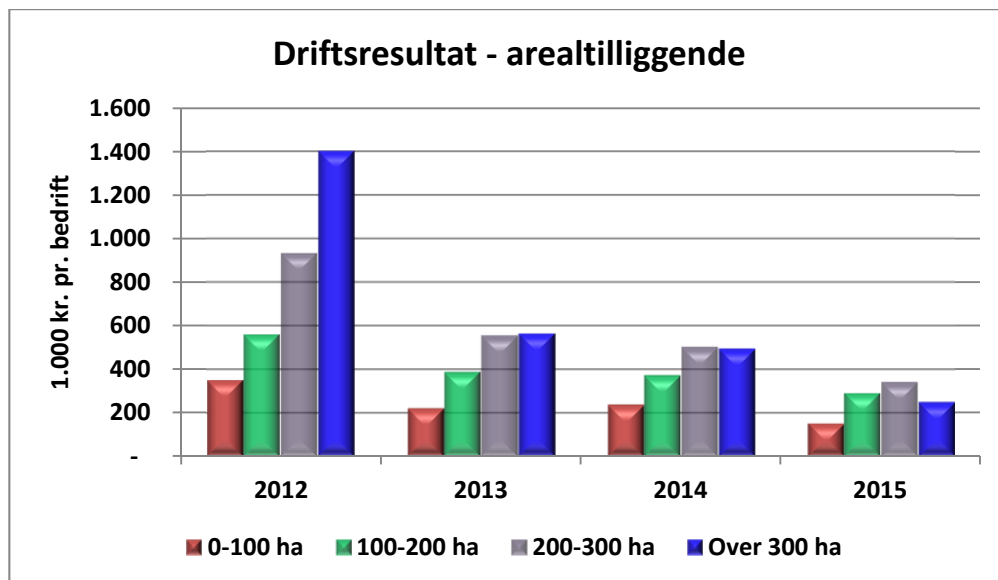
Arealtiliggende	Antal bedrifter	Gns. areal i 2012	2012	2013	2014	2015
			Driftsresultat i 1.000 kr. gens. pr. bedrift			
0-100 ha	521	74	351	222	238	152
100-200 ha	1.335	147	561	388	373	292
200-300 ha	433	241	935	555	502	342
Over 300 ha	332	464	1.404	565	495	249
Alle	2.621	185	687	404	384	263

Ved vurdering af resultaterne i tabel 2 skal man være opmærksom på, at gruppen over 300 ha har forholdsvis store indtægter fra andet husdyrhold og andre landbrugsindtægter, men stadig med planteproduktionen som hovedproduktionsgren - jf. bilag 1: Afsnit om Datamateriale. Disse øvrige indtægter vil ikke følge kornpriserne på samme måde som indtjeningen fra de lidt mindre bedrifter, der i højere grad hovedsageligt har indtjening fra planteavl. Resultaterne siger ikke alene noget om, hvad indtjeningen i planteavlen er, men hvad planteavlsbedriften har som driftsresultat for alle aktiviteter.

Ses der på det gennemsnitlige driftsresultat over perioden 2012 – 2015, forventes de mindste bedrifter at opnå et gennemsnitligt driftsresultat på 240.750 kr. pr. år.

For de største bedrifter ser det ud til, at det gennemsnitlige driftsresultat for perioden 2012-2015 vil være på godt 678.250 kr. Det er mere end det dobbelte af det realiserede driftsresultat i 2011.

Figur 2. Driftsresultater afhængigt af dyrket areal

Den bedste tredjedel målt på driftsresultat

Bag tallene i de foregående afsnit er der stor spredning. I tabel 3 vises driftsresultaterne inkl. prognose for de ejendomme, der i 2012 var blandt den bedste tredjedel målt på driftsresultat.

Tabel 3. De bedste driftsresultater

	Areal i 2012	2012	2013	2014	2015
	ha	Driftsresultat i 1.000 kr.			
Bedste tredjedel	256	1.737	1.156	1.138	1.002
Gennemsnit alle	185	687	404	384	263
Forskel mellem bedste tredjedel og gennemsnit	71	1.050	752	754	739

Den tredjedel af bedrifterne, der opnåede det bedste resultat i 2012, dyrkede 71 ha mere end gennemsnittet og opnåede i 2012 et driftsresultat, der var 1.050.000 kr. bedre end gennemsnittet. Over en fireårig periode forventes den bedste tredjedel af bedrifterne at opnå et driftsresultat, der er ca. 823.000 kr. om året bedre end gennemsnitsbedriften. Da de bedrifter, der har de bedste resultater, er noget større end gennemsnittet af alle bedrifter er forskellen ikke helt så stor, som det kunne tyde på. Man skal dog være opmærksom på, at der er tale om gennemsnittet af bedste tredjedel, og at en del bedrifter opnår et resultat, der er bedre end godt 1,7 mio. kr. i 2012.

Likviditet, investeringer, gæld, finansiering og aktiver

Investeringerne var i 2013 på ca. 1.000.000 kr. og forventes at ligge på omtrent det samme niveau i de kommende år. Afskrivningerne ligger på ca. 350.000 kr. pr. år. Der er tale om en mindre udvidelse af arealet på gennemsnitsbedriften med ca. 2 ha pr. år, hvoraf ca. 1,5 ha købes. De investeringer, der forventes, kan imidlertid kun gennemføres, hvis der for den gennemsnitlige bedrift er mulighed for at optage yderligere lån.

Heltidsplanteavlsbedrifterne havde i 2013 i gennemsnit en gæld på knap 17 mio. kr. og en egenkapital på godt 12 mio. kr. Egenkapitalen forventes at kunne fastholdes under forudsætning af, at jordværdierne holder det nuværende niveau.

Ca. 70 % af gælden ligger i variabelt forrentede lån, heraf 21 % i realkreditlån i danske kroner, 44 % i realkreditlån i euro og 5 % i finanslån i pengeinstitutter.

Følsomhedsanalyse

For at vurdere prognosernes følsomhed over for centrale parametre er der gennemført en følsomhedsanalyse for ændring af salgspriser og rente. Der er opstillet scenarier for de mest sandsynlige priser på hvede og for renteutvikling. Beregningerne er gennemført for den gennemsnitlige planteavlsbedrift. I tabel 4 ses, hvordan driftsresultatet forventes at blive i 2014 for den gennemsnitlige planteavlsbedrift.

Tabel 4. Driftsresultat afhængig af kornpris og rente – resultater for 2014

		I 1.000 kr.	
Gns. planteavlsbedrift	Parameter i 2014	Driftsresultat i 2014, gennemsnit	Ændring af driftsresultat i forhold til grundscenariet
"lav" hvedepris	Salgspris på hvede 115 kr. pr. hkg	229	- 155
forventet hvedepris	Salgspris på hvede 135 kr. pr. hkg	384	-
"høj" hvedepris	Salgspris på hvede 165 kr. pr. hkg	681	+ 297
"lavere" rente	Renten falder med 0,2 procentpoint	420	+36
forventet rente		384	-
"højere" rente	Renten stiger med 0,2 procentpoint	337	-47

Beregningerne viser, hvor følsomme bedrifterne er overfor prisudsving. Renten har også betydning for resultatet, men ikke i helt samme omfang som priserne. Der er dog store variationer mellem de enkelte bedrifter og mellem grupper af bedrifter.

I den nuværende situation med ekstraordinær stor usikkerhed pga. i krisen i Ukraine – er det meget vigtigt at forholde sig til følsomhed i prognoserne.

Bilag 1: Prisforventninger og forudsætninger

Prognosen/fremskrivningen for år 2013-2014 bygger på forudsætningerne gengivet i Tabel 1.

Tabel 1: Prisforventninger**

	2009	2010	2011	2012	2013*	2014*
<i>Bytteforhold</i>						
Hele landbruget	90	96	101	103	104	103
Mælkeproducenter	92	100	103	98	104	113
Svineproducenter	95	97	99	103	101	102
Planteproducenter	94	93	105	106	107	99
<i>Mælkeproduktion</i>						
Mælkepris (kr./kg. standard mælk)	2,10	2,37	2,64	2,54	2,85	3,20
Mælkepris (kr./kg. økologisk)	2,71	2,97	3,22	3,09	3,40	3,75
Mælkeydelse pr. ko, konv. (stigning i pct. pa.)	1,00	1,00	-1,00	1,00	3,00	1,00
Mælkeydelse pr. ko, øko. (stigning i pct. pa.)	1,00	1,00	-1,00	1,00	0,00	1,00
<i>Oksekøddproduktion</i>						
Oksekød – ældre køer (281-300)	12,50	13,65	16,54	20,46	20,70	19,24
<i>Svineproduktion</i>						
Svinekød (kr./kg.)	9,33	9,83	10,68	11,85	11,93	11,38
30 kg beregnet smågris (kr./stk.)	328	337	358	394	398	389
7 kg beregnet smågris (kr./stk.)	192	203	211	232	230	228
Grise pr. årsso	27,5	28,1	28,8	29,6	30,2	30,8
<i>Planteproduktion</i>						
Foderhvede (kr./hkg.)	91	98	145	155	155	135
Foderbyg (kr./hkg.)	91	94	142	154	147	122
Foderbyg, økologisk (kr./hkg.)	-	165	234	239	222	195
Maltbyg (kr./hkg.)	117	101	167	170	160	153
Raps (kr./hkg.)	222	229	331	346	323	273
Kartofler, konsum (kr./hkg.)	95	112	129	99	171	149
<i>Foder mv.</i>						
Soyaskrå (kr./hkg.)	235	230	248	274	315	295
A-bl. 16 pct., økologisk	-	-	-	338	316	265
C-bl. 30 pct., økologisk	-	-	-	414	428	425
Foderhvede (kr./hkg.)	98	105	154	172	166	147
Foderbyg (kr./hkg.)	93	103	154	171	158	136
Foderbyg, økologisk (kr./hkg.)	-	-	-	279	245	230
Rapsskrå (kr./hkg.)	141	134	159	181	222	189
Gødning (indeks)	172	161	189	190	196	176
Dieselolie (øre/l)	401	507	625	676	653	641

* Prognose fra Videncentret for Landbrug samt Landbrug & Fødevarer. Prisprognosen udtrykker forventningerne til den gennemsnitligt handlede pris for alle mængder; spot, kontrakt og internt på bedrifterne.

** Priserne er plus efterbetaling og minus diverse produktionsafgifter.

Af konkurrenceretlige årsager er prisprognoserne for 2015 udeladt. Disse indgår dog fortsat i Landskalkuler i Ø90, og vil blive tilføjet andre værktøjer på et senere tidspunkt.

Salgspriser

Prognosen for **svinenoteringen** er i 2014 afløst af en teknisk fremskrivning af det gældende niveau i første kvrt. 2014. Det skyldes, at det russiske importforbud mod svinekød fra EU har sat de normale markedsmekanismer ud af kraft. Det er i skrivende stund uvist, hvornår der igen åbnes for russisk import af svinekød fra Danmark og i lyset af markedets store betydning for svinenoteringen, er det ikke muligt at fremsætte et markedsbaseret bud på svinenoteringen, før der foreligger en afklaring. I 2014 er der derfor valgt en markedsneutral løsning med beregning af konsekvenserne af, at svinenoteringen fortsætter på det nuværende niveau året ud.

Kornpriserne holder sig nogenlunde i ro, og der forventes ikke væsentlige forskydninger i den nærmeste fremtid. Krisen i Ukraine har endnu ikke haft indflydelse på forsynings sikkerheden.

Det er endnu for tidligt at sige, hvordan prisen bliver for ny høst, men set over de seneste syv år kan vi måske forvente, at prisen falder i forhold til det nuværende niveau.

Sojaprisen er steget med knap 10 pct. inden for de sidste tre måneder. Mange har dog nået at købe ind til lavere priser i efteråret på en pris omkring 300 kr. pr. hkg. Selvom eksporten ud af Brasilien og Argentina er begyndt vil formodede lave lagre holde prisen forholdsvis høj. Vi skønner dog, at sojaprisen vil falde lidt i løbet af i af 2014.

Rapsprisen er fortsat under pres. De europæiske rapsmarker står generelt rigtig godt, og prisen ventes ikke at komme over 300 kr./hkg. i 2014.

Prisen på **mælk** i EU følger verdensmarkedet, som domineres af få store udbydere og få store importører. Det gør verdensmarkedet følsomt overfor disse aktørers ageren.

På udbudssiden er produktionen i New Zealand, Australien og Argentina primært græs-baseret, hvilket gør produktionen afhængig af vejrforholdene. I EU og USA er produktionen mere intensiv og følsom overfor ændringer i prisen på indkøbt foder. Mælkeproduktionen faldt i starten af 2013. I Europa som følge af et usædvanligt koldt forår, mens tørke var årsag til et markant fald i mælkeproduktionen på New Zealand.

Europæerne og amerikanerne spiser flest mejeriprodukter, men forbruget vokser mest i lande, som oplever stor økonomisk vækst - eksempelvis Kina.

Da efterspørgslen uden for Europa og Nordamerika fortsat er stærk og lagrene små, har dette medført markante stigninger i mælkeprisen henover året. Produktionen stiger i øjeblikket kraftigt i mange EU lande, og samtidig ligger den New Zealandske produktion betydeligt over niveauet sidste år. Den stigende produktion vil betyde, at lagrene gradvist vil blive fyldt op henover 2014, om end der også fortsat forventes stærk efterspørgsel. Der forventes derfor et fortsat højt prisniveau i første halvår 2014, men mindre prisfald hen på året.

Købspriser

Vedr. *afgrødepriser* – se ovenfor.

Gødningspriserne er steget siden november 2013. Herfra forventes gødningsprisen at holde sig uændret frem til efteråret, da hovedparten af gødningen, der skal bruges i foråret 2014, er købt ind. Der er fortsat stor geopolitisk og konjunktuel usikkerhed om **energipriserne**, som også har stor indflydelse på gødningsprisen.

Vi forventer, at priserne på **bekæmpelsesmidler** vil stige med knap 10 pct. i løbet af 2014 på grund af nye afgifter. Hele afgiftsstigningen slår igennem i løbet af 2015. Priserne på **reparation og vedligeholdelse** samt **tjenesteydelser** forventes generelt at følge den almindelige pris- og lønudvikling.

Konjunktur og renter

Over vinteren 2013/2014 har en mindre vækstafmatning sået tvivl om det globale opsving, og den igangværende spændte situation mellem Rusland og Vesten vedrørende Ukraine bidrager til usikkerheden. Hovedscenariet for fremskrivningen og prognosen er dog fortsat en svag, men positiv vækst i den globale økonomi i hele prognoseperioden. Inflation er fortsat ikke et tema.

USA's økonomi rejser sig ganske langsomt, men med lejlighedsvis, mindre tilbageslag. Væksten nærmer sig vækstpotentialet, blandt andet afledt af massiv stimulans fra Den amerikanske centralbank (FED) i form af massive likviditetsudpumpninger og nul-renter. FED er i gang med at nedtrappe likviditetsprogrammet, i takt med at væksten øges. Renteforhøjelser ventes dog tidligst i 2015 under forudsætning af, at ledigheden fortsætter med at falde, og at der er tegn på stigende inflation.

I Kina styres økonomien stramt. Væksten aftager lidt, men i kraft af statsstyringen forventes den kinesiske regering at holde hånden under væksten på et niveau svarende til 7-7,5 pct. Japansk økonomi ridder fortsat på en voldsom ekspansiv pengepolitik. Selvom det får en ende, kan det formentlig fortsætte en tid endnu.

De sydeuropæiske lande oplever lidt større tillid, hvilket har styrket euroen og reduceret rentespændene mellem Tyskland og periferi-landene i Europa. Selvom fokus på gældssituationen i euro-området er reduceret, er der fortsat risiko for uro, da gældsudfordringerne stadig er uløste. Danske kroner har stadig status som "flugtvaluta" på grund af de favorable makroøkonomiske balancer. Det sikrer fortsat lave renter.

Den største risiko for uro på de finansielle markeder ligger i Ukraine-konflikten mellem Rusland og Vesten. Også Mellemøsten og gældskrisen i Europa skaber usikkerhed og kan give større markedsudsving.

I lyset af den svage europæiske vækst og risikoen for deflation, kan yderligere rentenedsættelser fra den Europæiske Centralbank og Danmarks Nationalbank ikke udelukkes.

Tabellen viser, hvilke renteforudsætninger fremskrivningen og prognosen bygger på.

Tabel 2: Renter inkl. bidrag mv.

	2010	2011	2012	2013*	2014*	2015*
Realkredit, fast, dkr.	5,31	5,16	4,78	4,92	5,23	5,38
Realkredit, flex, dkr.	2,59	2,41	2,11	1,83	1,92	2,19
Realkredit, flex, euro	1,87	2,21	1,95	1,67	1,79	2,00
Finanslån, valuta	4,86	5,37	5,86	5,78	5,82	5,99
Kassekredit, dkr.	6,50	7,04	7,42	7,44	7,48	7,65
Banklån, dkr	5,67	5,72	5,97	6,11	6,31	6,46

Bilag 2: Datamateriale og definitioner

Datamateriale

Udarbejdelsen af prognosen sker ud fra historiske regnskabsresultater samt forventede ændringer i produktion, effektivitet, købs- og salgspriser, investeringer og finansielle forhold m.v.

Prognosen er baseret på de endelige vejede 2012 regnskabsresultater fra økonomidatabasen, men korrigeret for udvikling i regnskabsresultater for de regnskaber der er indberettet for 2013. Regnskabsresultaterne er repræsentative for alle heltids planteavlsbedrifter, idet de er vejet op til det samlede antal heltidsplanteavlsbedrifter, der var i 2012 i Danmark i henhold til Danmarks Statistisk landbrugstælling.

I de endelige vejede resultater for 2012 indgår 1047 regnskaber, der er vejet op til 2.621 landbrugsbedrifter.

Bedrifterne, der indgår, skal have et normtimeforbrug på mindst 1665 arbejdstimer pr. år og mindst 50 % af standardomsætning skal komme fra planteproduktionen.

Indkomstprognoserne for 2014-2015 er lavet på baggrund af regnskaberne i DLBR's økonomidatabase for 2012 samt prognoser for salgs- og købspriser, hvor baggrunden for prognoserne fremgår ovenfor.

Klassifikationen af bedriftstyper (Planteavl, kvæg, svin, pelsdyr, fjerkræ) er baseret på EU's standarder om dette. Grundprincippet er at mindst 50 % af omsætningen skal komme fra en bestemt driftsgren, for at bedriften tilhører denne driftsgren.

Definitioner

Alle bedrifter: Inkluderer alle bedrifter over 10 ha eller med et standardoutput over 15.000 euro.

Investeringskvote: Investeringer i alt divideret med aktiver i alt. Udtrykker investeringsniveauet i forhold til produktionsapparatets størrelse.

Soliditetsgrad: Egenkapital ultimo minus hensættelser til skat i procent af samlede aktiver ultimo.

Gældsprocent: Gæld (ekskl. hensættelser) i procent af samlede aktiver som gennemsnit af primo og ultimo.

Årets resultat: Driftsresultat plus nettoindtjening uden for landbruget.

Likviditet før investeringer: Årets resultat minus private udtræk minus tilbageførsel plus/minus ændring i beholdninger.

Likviditetsoverskud/-behov: Årets resultat minus private udtræk minus tilbageførsel plus/minus ændring i beholdninger minus faktiske investeringer.

Afkast af investeret kapital: (Resultat af primær drift plus EU-støtte plus anden virksomhed plus nettoforpagtning minus ejerløn) divideret med (netto rentebærende gæld plus egenkapital (investeret kapital)).

Indtil juni 2013 har Afkastningsgrad og Lønningsevne været anvendt til at vise indtjeningsevnen i landbruget. Disse erstattes nu af "Afkast af investeret kapital", da dette nøgletal giver bedre overensstemmelse mellem det afkast, der måles, og den kapitalindsats, afkastet måles i forhold til. Derudover medtages kun den del af kapitalen i nævneren, som kræver et afkast – den forpligtende kapital - dvs. nettorentebærende gæld og egenkapitalen. For det tredje er der bedre sammenlignelighed over til virksomheder i andre brancher. Afkast af investeret kapital giver således samlet set et godt billede af landbrugets evne til at forrente den indsatte kapital.

Bytteforhold

Bytteforholdet beskriver udviklingen i producenternes salgspriser i forhold til deres købspriser. Der tages udgangspunkt i gennemsnittet af de månedlige observationer i årene 2010-2012, som angives med indeks 100. En værdi over 100 betyder, at bytteforholdet er bedre end gennemsnittet af 2010-2012 og vice versa.

$$\text{Bytteforhold} = \frac{\text{Salgsprisindeks}}{\text{Købsprisindeks}}$$

Indeksene for salgs- og købspriserne er vægtede ud fra de enkelte salgsprodukters og omkostningsarters gennemsnitlige andel i årene 2010-2012 af henholdsvis den samlede omsætning og de samlede omkostninger. Der er kun medtaget indtægter og omkostninger, der er en del af resultat af primær drift plus afkoblet EU-støtte. Udviklingen i renteniveauet påvirker således ikke bytteforholdet.

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG

Økonomi

Agro Food Park 15   T +45 8740 5000
Skejby   F +45 8740 5010
DK 8200 Århus N   vfl.dk

